



IKER
GAZTE
NAZIOARTEKO
IKERKETA EUSKARAZ

I. IKERGAZTE

NAZIOARTEKO IKERKETA EUSKARAZ

2015eko maiatzaren 13, 14 eta 15
Durango, Euskal Herria

ANTOLATZAILEA:
Udako Euskal Unibertsitatea (UEU)

GIZARTE ZIENTZIAK

Ingurune euskalduneko gazteak
eta hizkuntza idatzia

Garbiñe Bereziartua Etxeberria

243-250 or.

<https://dx.doi.org/10.26876/ikergazte.i.32>

ANTOLATZAILEA:



BABESLEAK:



eman ta zabal izatu



LAGUNTZAILEAK:



UDALBILTZA



Ingurune euskalduneko gazteak eta hizkuntza idatzia

Bereziartua Etxeberria G.
garbibere@gmail.com

Laburpena

Gazteek idatzizko hizkuntza erabiltzen duten eremua ez da mugatzen eskolaren lau hormetara. Azken urteetan teknologiak izandako garapenak eta horren baitan sortu diren komunikatzeko bide berriek hizkuntza erabiltzeko gune eta modu berriak sortarazi dituzte. Kasu honetan, hizkuntza gutxitu baten testuinguruak eskaintzen duen aberastasunaren barruan uztartu nahi izan ditugu teknologia eta gazteak. Euskal Herriaren barruan askotarikoak dira errealitate soziolinguistikoak, baina oraingoan hizkuntza gutxitua nagusi den ingurune batean jarri dugu begia.

Hitz gakoak: Gazteak, idatzizko hizkuntza, teknologia, ingurune euskalduna, hizkuntza-ukipena.

Abstract

The sphere in which young people use written language is not restricted to the four walls of school. The development in technologies over the last few years and, within them, the new means of communicating, have created new spaces and ways of using the language. In this case, we set out to bring together young people and technology within the wealth offered by the context of a minority language. Within the Basque Country there are all kinds of sociolinguistic realities, but on this occasion the aim was to focus on an environment in which the minority language becomes a major one.

Keywords: Young people, written language, technology, Basque-speaking environment, language contact.

1. Sarrera eta motibazioa

Azken urteetan teknologia asko ari da garatzen, eta gure bizitzetan bere tokia hartzen ari da. Batetik, teknologiaren garapenarekin komunikatzeko bide berriak sortzen ari dira eta, horien baitan, komunikatzeko modu berriak garatzen ari dira. Eta, nola ez, eremu horretan erabiltzen den hizkuntza garai eta moduetara egokitzen ari da. Bestetik, gaur eguneko nerabe eta umeak dira teknologia horiek txiki-txikitatib barneratzen ari direnak. Bi alderdi horiek izan dira ikerketa honen abiapuntu.

Gure interes-guneak zehaztu eta jakinmina asetzeko, ingurune euskaldun bateko gazteen idatzizko hizkuntzari begira jarri gara. Gaur eguneko gazteek idatzizko hizkuntza asko erabiltzen dute, bai eskolaren testuinguruan eta bai eskolatik kanpokoan. Eta guk hori aztertu nahi izan dugu, beti ere hizkuntza gutxitu baten testuinguruan egoteak alderdi horiei eransten dien aberastasuna eta konplexutasuna kontuan hartuta.

2. Arloko egoera eta ikerketaren helburuak

2.1 Hizkuntza-ukipen egoerak

Azpeitia soziolinguistikoki oso euskalduna den testuinguru da, baina hala ere hizkuntza bat baino gehiago elkarreraginean dauden testuinguru bat da, munduko toki asko bezala. Munduan zehar herrialde askotan aurki daitezke harremanetan dauden bi hizkuntza edo gehiago (Todeva eta Cenoz, 2009).

Hizkuntza bat baino gehiago kontaktuan daudenean, hainbat fenomeno sortzen dira harreman horren ondorioz. Eta gehien aztertu den fenomenoetako bat kode-aldaketarena (code-switching) izan da (Esnaola, 2000; Edwards, 2008). Eta kodeak nahaste horren atzean dauden arrazoen bila ikertzaile asko aritu izan da (esaterako: Gumperz, 1982; Grosjean, 1982, 2010; Muñoa, 2002; Pitkänen-Huhta eta Nikula, 2013). Aipatu izan dituzten arrazoen artean daude, besteak beste: hutsune linguistikoak betetzea, esapide jakin batzuk adierazkortasun gehiago edukitzea beste hizkuntzan, estatusa igotzea, distantzia soziala sortzea, norbait baztertzea, aditutasuna azpimarratzea edota umorezko zenbait adierazpenek beren funtsa galduko luketela itzuliz gero.

Horrekin batera, hizkuntzen aukeraketan eragiten duten faktoreen gaia asko landu izan da soziolinguistikaren eremuan, eta faktore horiek sailkatzeko hainbat proposamen egin izan dira. Sailkapen horiek Euskal Herrira egokitu dituenetako bat Martínez de Luna (2001) izan da, eta hari horri tiraka Soziolinguistika Klusterrak (2009) gazteen hizkuntza-erabileran eragiten duten faktoreak aztertu zituen.

2.2 Gazteak

Højrup eta Møller-ek dioten bezala (2010:227): “The language user can refer to a certain group by using one specific expression, one vocabulary or other linguistic features”. Esnaolak (1998) ere esaten du gazteek beren identitate propioa eraiki nahi dutela, gainontzeko adin-taldeetatik bereizteko, eta horretarako erabiltzen duten baliabideetako bat hizkuntza dela. Testuinguru horretan, “dibergentzia” hitza erabiltzen du Esnaolak (1998), “inklusioa eta esklusioa” Le Page eta Tabouret-Keller-ek (1985), edota “social marker” Vermeij-ek (2004).

Gazteak, hizkuntza eta identitatea ikertzeari heldu izan dio hainbat soziolinguistak (Jørgensen, 2010). Androutsopoulos-ek (2005) dio, 1980ko hamarralditik aurrera geroz eta ikerketa gehiago egin izan direla gazte-hizkeraren inguruan, eta hainbat modutara deitu izan zaiola, esaterako: langue des jeunes edo parler jeune frantsesez, lingua dei giovani italieraz, jugendsprache alemaneraz, ungdomsspråk suedieraz, teenage talk edo teenage speech ingelesez., eta abar. Eta beste argitalpen batzuetan ikusten dugu adiera berriak ere asmatu direla, esaterako “slang” terminoa erabiltzen dute Stenström, Andersen eta Hasund-ek (2002) beren liburuan.

Hala ere, Stenström, Andersen eta Hasund-ek (2002) esaten dute gazteek beren hizkuntza egokitu egiten dutela ingurune sozialera, eta ez dutela modu berean hitz egiten toki batean eta bestean. Eta azpimarratzen dute nerabeek badutela trebetasuna beharrezko den tokietan modu formalean hitz egiteko.

2.3 Teknologia

Esparru informalean eta, bereziki, teknologiaren bitartez erabiltzen den idatzizko hizkuntza ezaugarri propioak garatzen joan da. Oraindik gauzak erabat argitu gabe egon arren, eta izendapen bat ala bestea erabili arren, hizkuntza-aldaera berri bat sortzen ari dela dirudi. Crystal-en (2001) arabera, Netspeak; Varnhagen eta bere kideentzat (2010), New Language; eta Androutsopoulos-ek (2000:514) nahiago du Non-Standard Spelling izendapena erabiltzea.

Hizkuntzaren aldaera berri horren ezaugarriak sailkatzeko ahalegin bat baino gehiago egin izan dira (Androutsopoulos, 2000; Amonarriz, 2008; Varnhagen et al., 2010).

Baina, ikusitakoak ikusita, oro har airean dabilen galdera honakoa da: testuinguru informalean erabiltzen den hizkuntza idatziak kalte egiten al dio testuinguru formalekoari?

Varnhagen eta bere kideek (2010) mota guztietako iritziak bildu dituzte, baina beren ikerketak erakutsi du, prentsak eta gurasoek uste izan dezaketaren aurka, ortografia gaitasuna (spelling ability) ez dagoela erlazionatuta berehalako mezuetan erabiltzen duten hizkuntzarekin. Diotenez, oro har ortografia hutsegiteak egiten diren arren, horiek ez daukate zerikusirik berehalako mezularitzan erabiltzen den hizkuntzaren aldaera berri horrekin.

Arlo honetako egoera ezagutu ostean, gure ikerketaren helburuak zehaztu ditugu lau puntutan. Hasteko, gauza jakina da hizkuntza bat baino gehiago ukipenean egotea ohiko gertaera dela munduan zehar eta egoera bakoitzak bere ezaugarriak izan ohi dituela. Gure ikerketa euskara nagusi den testuinguru batean gauzatu dugu (Azpeitian), baina hala eta guztiz ere bi hizkuntza edo gehiago ukipen egoeran dauden ingurune bat da. Gure ikerketarekin Azpeitiko gazteen hizkuntza-ohiturak zein diren eta beren idatzizko ekoizpenean (bereziki eskolatik kanpokoan) kodeak zein neurritan nahasten dituzten ikusi nahi izan dugu. Bigarrenez, hizkuntza bat edo bestea aukeratzeko garaian hainbat faktorek eragiten dute. Ikerketa honekin, guk aukeratu dugun testuinguruko gazteei gaztelaniara jotzeko zein faktorek eragiten dieten aztertu nahi izan dugu. Hirugarrenez, gazteak-teknologia

binomioan jarri dugu fokoa. Batetik, nerabezaroan identitatea eraikitzen joaten dira gazteak eta hor funtzio garrantzitsua betetzen du hizkuntzak; bestetik, teknologiaren garapenarekin komunikatzeko bide eta modu berriak sortzen ari dira, eta horrekin batera baita hizkuntza-aldaera berriak ere. Gaur eguneko gazteek komunikatzeko bide berri horiek erabiltzen dituzte eta gure ikerketarekin jakin nahi izan duguna da gazte horiek esparru informalean elkarren artean idatziz komunikatzen direnean erabiltzen duten hizkuntzak zein ezaugarri dauzkan. Azkenik, teknologiaren bitartez komunikatzeko erabiltzen den hizkuntza-aldaera berri horrek kezka piztu du zenbaitengan. Beraz, gure ikerketarekin ikusi nahi duguna da gazteak beren idatzizko hizkuntza testuinguru informaleran nahiz akademikora egokitzeko gai al diren eta esparru informalean erabiltzen duten hizkuntzak eragiten al dion esparru formalean erabiltzen dutenari.

Behin ikerketaren helburuak zehaztuta, gure jakinmina lau ikerketa-galderatan planteatu dugu, hala nola: (1) Zeintzuk dira testuinguru euskaldun bateko gazteen hizkuntza-ohiturak eta zenbateraino nahasten dituzte kodeak? (2) Zeintzuk dira hizkuntza bat edo bestea aukeratzeko garaian eragiten duten faktoreak? (3) Zein ezaugarri dauzka gazteek esparru informalean idatziz komunikatzeko erabiltzen duten hizkuntzak? eta (4) Ikasleak gai al dira testuinguru akademikoa eta informala bereiziz hizkuntza idatzia testuinguru batera eta bestera egokitzeko?

Ikerketaren helburuak eta ikerketa-galderak kontuan hartuta, horiei erantzuna emateko prozesua diseinatu dugu. Ikerketa honetako parte-hartzaileak Azpeitiko 3 ikastetxeetako DBH-3 eta DBH-4 mailetan ikasten duten ikasleak (guztira 299, 14-16 urte bitartekoak) eta ikasle horien 8 irakasle izan dira. Eta datuak biltzeko hainbat tresna erabili ditugu: ikasleei betearazitako galde-sortak, ikasleei betearazitako hizkuntza-egunerokoak, ikasleekin egindako talde-eztabaidak, irakasleekin egindako bakarkako elkarrizketak, ikasleek sare sozialetan elkarren artean modu pribatuan izandako elkarrizketak eta ikasleek ikastetxerako egindako idazlanak.

3. Ikerketaren muina

Ikerketaren muina egindako ikerketa galderei erantzunez antolatu dugu.

3.1 Zeintzuk dira testuinguru euskaldun bateko gazteen hizkuntza-ohiturak eta zenbateraino nahasten dituzte kodeak?

Ikerketa honetan aztertu ditugun gazteen kasuan euskara nabarmen nagusitzen da beren eguneroko bizitzan.

Ikasleek esparru informalean izandako idatzizko elkarrizketak aztertzean jakin nahi izan dugun gauzetako bat gaztelania zenbateraino erabiltzen duten izan da. Horretarako gaztelaniazko hitz solteak (admitiu, apetzugau, repetiziyotan, mierda, terremotue, seguramente), esakuntzak (etoy en el facebook, ke pasa antipatika, deseame suerte) eta hitz-multzoak (a joderse, a ver, que raro, en fin, la hostia, porque) zenbatu ditugu elkarrizketa guztietan. Eta, esan dezakegu, gaztelaniazko hitz solteak eta hitz-multzoak erabiltzeko joera handia dagoela, baina ez horrela gaztelaniazko esakuntzak tartekatzeko.

3.2 Zeintzuk dira hizkuntza bat edo bestea aukeratzeko garaian eragiten duten faktoreak?

Maila indibidualean kokatzen diren faktoreen artean familiaren jatorria eta etxean jasotzen den input-a nabarmendu dituzte gure ikerketako ikasle nahiz irakasle gehienek.

Ikasle nahiz irakasleekin maila mikrosozialeko faktoreei buruz aritu garenean, hainbat aldagai atera dira mahai gainera. Bereziki nabarmendu dira arau sozialen eragina, gaztelania txantxa testuinguruarekin lotzea eta zenbait egoeratan euskararekin sentitzen duten baliabide falta.

Maila makrosozialean eragiten duten faktoreen artean telebista izan da gehien nabarmendu dena. Telebista eta filmei dagokienez, ikasleek esan dute ikusten duten ia telebista guztia gaztelaniaz ikusten dutela. Eta filmak ere gaztelaniaz ikusi ohi dituztela esan dute. Gainera, ikasle-talde bat baino gehiagotan esan dute telebistan entzuten dituzten esapideak beren eguneroko jardunean txertatu ohi dituztela.

3.3 Zein ezaugarri dauzka gazteek esparru informalean komunikatzeko erabiltzen duten hizkuntzak?

Guk nabarmendu ditugun ezaugarrien sailkapena eta bakoitzaren adibideak bildu ditugu 1. taulan:

1. taula. Esparru informaleko testuen ezaugarriak.

EZAUGARRIA		ADIBIDEA	
Euskalkia		zarautzen jendie eongoa, zumayen ambientie eongo omen da, dixkura ezkeo	
Laburdurak	Hizkiak soberan (batez ere bokalak)	Kxo = kaixo, sk = eske, bstla = bestela	Bstla abr hurrengo urtin derbik gabe z inbr deun
	Akronimoak	ZMZ = zer moduz, DP = de puta madre,	Zmz ba azpeiti alde ortan
	Hizki-aldaketa homofonoak	Wapa = guapa, iwal = igual, by = bai	KAI XO WPA!!! buenooo.....iweel tarteka by
Ahozkoa gerturatzeko	Hizkiak errepikatuta	baaai nooskii zeerraaabil? ezeertaan ez	
	Puntuazio-markak errepikatuta	etxea z ordutan?¿? nik zumaira jun naett!!! ustet iñor ez daola....	
	Hizki larriak (oihu egiteko)	EZ ETSI! EUTSI!	
	Emotikoiak	:) = irribarre : P = mingaina aterata : S = zalantza, beldurra	muxuu haundi baat! :) izenaak borrauu ee :P Bier bi esamiiiñ :S
Dekorazioa	Hizki larriak eta xeheak nahastea	pOzztee naaaizz berdU	

3.4 Ikasleak gai al dira testuinguru akademikoa eta informala bereiziz hizkuntza idatzia testuinguru batera eta bestera egokitzeko?

Ikasleekin egindako talde-eztabaidetan eta irakasleekin egindako banakako elkarrizketetan esan digutenaren arabera, ikasleek erraz bereizten dituzte testuinguruak eta ez daukate arazorik hizkuntza testuinguru batera zein bestera egokitzeko.

Baina ikasle nahiz irakasleen pertzepzioak ezagutzeaz gain errealitatean gertatzen dena zer den ikusi nahi izan dugu, eta neurri haundi batean ikusi dugun horrek bat egiten du ikasle nahiz irakasleen pertzepzioekin.

4. Ondorioak

4.1 Zeintzuk dira testuinguru euskaldun bateko gazteen hizkuntza-ohiturak eta zenbateraino nahasten dituzte kodeak?

Gure ikerketan bereziki bi esparruri begira jarri gara ikasleen hizkuntza-erabilera ezagutzeko: pertsonarteko komunikazioa eta teknologia. Gure ikerketako ondorioak ateratzeko, Arrue proiektua (Soziolinguistika Klusterra, Eusko Jaurlaritza eta ISEI-IVEI, 2012) hartu dugu erreferentzia gisa.

Eskolako eremuari begira jarrita, gure ikerketaren kasuan euskarak du erabateko nagusitasuna. Arrue proiektuan (Soziolinguistika Klusterra, Eusko Jaurlaritza eta ISEI-IVEI, 2012) ateratako ondorioetako bat izan da ikasleen arteko eskolako hizkuntza-erabileran eragiten duen aldagairik eraginkorrenetako bat ikasle horiek eskolatik kanpo bizi duten errealitate linguistikoa dela. Gure

kasuan, eskolatik kanpo bizi duten errealitate linguistikoa erabat euskalduna da, eta hori bat dator Arrue proiektuan ateratako ondorioarekin.

Familian erabiltzen den hizkuntzari begira jarrita, Arrue proiektuko emaitzek erakutsi duten moduan, guk ere ikusi dugu gurasoekin euskara erabiltzen duten ikasleen kopurua baino handiagoa dela neba-arrebekin euskara erabiltzen dutenena (%75 inguru eta %85 inguru hurrenez hurren). Baina gure ikerketako emaitzen arabera, ikerketan parte hartu dutenen arteko hiru laurden ingururentzat erabat euskara da familiarekin komunikatzeko erabiltzen duten hizkuntza.

Teknologia berriei dagokienez, gure ikerketako ikasleen arteko %91k erantzun du sare sozialetan euskara erabiltzen duela. Horren atzean egon daitezkeen arrazoiak bila hasita, bi dira nabarmentzekoak iruditzen zaizkigunak: testuinguru euskaldunean bizitzea eta euskalki baten jabe izatea. Zalantzarik ez dago testuinguru euskalduna izateak esparru guztietan euskara gehiago erabiltzea ekartzen duela, hori ahalbidetu eta bultzatzen duen heinean. Eta ikusi dugu euskalki baten jabe izateak ere onurak eskaintzen dizkiola hiztunari, hainbat ikuspuntutatik begiratuta.

Ikerketa honetan, hizkuntza-praktiketan kode bat baino gehiagoko elementuak nahasten direla ikusten dugu. Datuek erakusten digute euskara eta gaztelaniaren artean malgutasuna dagoela. Hiztunek bi hizkuntzetako elementuak erabiltzen dituzte, neurri handiagoan edo txikiagoan. García-k deskribatzen duen (2009) translanguaging deiturikoa gertatzen dela ikusi dugu. Ikasleek sare sozialetan elkarren artean komunikatzeko idatzitakoak aztertu ondoren eta ikasle nahiz irakasleekin hitz egin ondoren, ikusten dugu ikasleek hizkuntzak nahastu egin ohi dituztela testuinguruaren arabera. Hala ere, gure datuek erakusten dute beti ez dituztela hizkuntzak nahasten eta testuinguruaren arabera ikasleak gai direla hizkuntza batean edo bestean aritzeko.

Gure ikerketan parte hartu duten gazteen hizkuntza-errepertorioan daude, besteak beste, euskara batua, tokian tokiko euskalkia eta gaztelania. Eta horrek nahitaez Block-ek (2007) deskribatzen duen superlingual izaera ematen die. Alegia, hizkuntza bat baino gehiago jakiteak hiztuna hizkuntza horietako bakoitzean semilingual izango zela iruditzen zitzaizkion kontra, hiztun hori superlingual dela esaten du Block-ek. Hizkuntza-errepertorioan daukan aberastasuna eta hori testuinguru bakoitzera egokitzeko daukan gaitasuna kontuan hartuta.

Hizkuntza gutxituen testuinguruan aurkitzen den beste ezaugarri bat izan ohi da hizkuntza gutxitu bat hitz egiten duten hiztunen artean hizkuntza gutxitua eta hizkuntza nagusia nahastea (ikus Musk, 2010). Hizkuntza gutxitu bateko hiztunek hizkuntza nagusira kodea aldatzearen atzean dauden arrazoiak artean dago hizkuntza gutxitu horretan baliabide faltan sentitzea. Eta hizkuntza estandarraz gain tokian tokiko aldaerak (gure kasuan euskalkiak) eduki edota jakiteak hiztunaren hizkuntza-errepertorioa zabaltzearekin hiztunaren baliabideak ugaritu egiten ditu eta kodez aldatu beharrik ez sentitzea ekar lezake.

4.2 Zeintzuk dira hizkuntza bat edo bestea aukeratzeko garaian eragiten duten faktoreak?

Ikasleekin egindako talde-eztabaidetan ikusi ahal izan dugunez, maila indibidualeko faktoreen artean familiaren jatorria eta etxean jasotzen den input-a izan dira ikasle nahiz irakasleek gehien nabarmendu dituztenak. Gure ikerketa eleanitza den testuinguru batean baina hizkuntza gutxituaren arnas-gune batean gauzatu da. Oro har, gure ikasleen kasuan familiaren jatorria edo etxean jasotzen duten input-a euskalduna da, eta testuinguru soziolinguistikoa ere oso euskalduna da, beraz, ikerketa honetan ez dira horiek ikasleen euskarazko jardunean gaztelania txertatzea bultzatzen dieten faktore nagusiak. Eta horrek aukera ematen du hain indartsuak izan ohi diren bi faktore alde edukita hizkuntzaren aukeraketan eragiten duten beste faktore batzuk identifikatu eta agerian uzteko.

Maila mikrosozialeko faktoreen artean ohituren eta arau sozialen eragina eta zenbait egoeratan euskararekin baliabide faltan sentitzea izan dira nabarmendutako faktoreak. Ikerketa hau testuinguru euskaldunean gauzatu da, baina kontuan hartu behar da oro har Euskal Herrian nagusi den hizkuntza gaztelania dela eta ikerketan parte hartu duten ikasleak hain euskaldunak ez diren testuinguruetan ere mugitzen direla. Beraz, euskararentzat arnas-gune batean bizi arren, eragina saihestezina dela esan dezakegu.

Eta maila makrosozialeko faktoreen artean input mediatikoaren (bereziki, telebistaren) eragina izan da gehien nabarmendu den faktorea. Pitkänen-Huhta eta Nikula-k (2013) Finlandiako nerabeekin egindako ikerketan ere hizkuntzaren aukeraketan eta erabileran eragiten duen faktore garrantzitsutzat hartzen dute telebista eta gure kasuan ere baieztapen hori berresten dugu. Beraz, testuinguru soziolinguistikoa eta etxeko input-a bezalako faktoreak alde batetara utzita, telebistak daukan eraginaz jabetzea komenigarria dela frogatu dugu.

4.3 Zein ezaugarri dauzka gazteek esparru informalean komunikatzeko erabiltzen duten hizkuntzak?

Gazteek esparru informalean erabiltzen duten idatzizko hizkuntza aztertzeak bi eremu kontuan hartzea eskatzen du: batetik, gazteen hizkuntza; eta, bestetik, teknologia berrietan komunikatzeko erabiltzen den hizkuntza.

Lehenxego aipatu dugunez, identitatea eraikitzeke orduan hizkuntzak funtzio garrantzitsua betetzen du, eta, gazteen kasuan ere, beren identitatea eraikitzeke erabiltzen duten baliabideetako bat hizkuntza da. Gure ikerketan ikusi dugunarekin ere hori baieztatu dezakegu. Ikerketan parte hartu duten gazteek esan dutenez, ez dute eskolan erabiltzen duten hizkuntza erabili nahi beren esparru informalean eta hori egiteke erabiltzen dituzten baliabideen artean euskalkia erabiltzea dago. Lehenago ere aritu gara euskalkiak edo tokian tokiko hizkuntza-aldaerek betetzen duten funtzioaz, eta hemen ere berriro hori azpimarratu nahi genuke. Hizkuntza gutxituaren biziraupenean eduki dezakeen eragina kontuan hartuta, uste dugu euskararen kasuan garrantzitsua izan litekeela tokian tokiko hizkuntza-aldaerek daukaten balioa aitortu, prestigio soziala altxatu eta beren biziraupena bultzatu edo indartzea. Eta uste dugu interesgarria ez ezik komenigarria ere badela beste hizkuntza batzuetan antzerako egoerak gertatzen al diren ezagutzea.

Teoriaren atalean azaldu dugunez, esparru informalean erabiltzen den idatzizko hizkuntzak ezaugarri propioak ditu. Gure ikerketan ikusi dugunez, idatzizkoa izan arren ahozkotik gertu dagoen komunikatzeko bide bat izateak ere ahozko komunikazioan modu naturalean trukutzen den informazio emozionala trukatzeko beharra azalerazi du. Eta horretarako baliabideak sortu eta erabiltzen dituzte. Beste ikerketa batzuetan teknologiaren bitartez komunikatzeko erabiltzen den hizkuntzaren ezaugarrien sailkapenak ikusita (Androustopoulos, 2000; Amonarriz, 2008; Varnhagen, 2010), ikusi dugu hizkuntza bakoitzak ezaugarri propioak eduki arren, estrategia berberak erabiltzen direla batean eta bestean. Alegia, esparru informaleko idatzizko komunikazioan laburdurak erabiltzea eta informazio emozionala helarazteke estrategiak erabiltzea nazioartean eta hainbat hizkuntzatan egiten den joera bat dela ikusi dugu. Eta hizkuntzak desberdinak izan arren estrategiak unibertsalak izan daitezkeela pentsatzera eramán gaitu gure ikerketak.

4.4 Ikasleak gai al dira testuinguru akademikoa eta informala bereiziz hizkuntza idatzia testuinguru batera eta bestera egokitzeko?

Ikasle nahiz irakasleekin egindako elkarrizketetan jasotako informazioaren arabera eta ikasleen esparru akademikoko nahiz esparru informaleko idatzizko ekoizpena aztertu ondoren, esan dezakegu ikasleek ez daukatela inolako zailtasunik eremu akademikoa eta informala bereizteke eta erraz egokitzen dutela beren idatzizko hizkuntza testuinguru batera nahiz bestera.

5. Etorkizunerako planteatzen den norabidea

Ikerketa honetan hainbat gai ukitu ditugu (gazteen hizkuntza-ohiturak, kodeak nahastea, hizkuntzaz aldatzeke arrazoiak, gazte-hizkuntza, hizkuntza digitala, esparru informala eta formalaren arteke eragina) eta egoeraren argazki orokor bat egiten ahalegindu gara. Eta bi aurpegike txanpon batekin topo egin dugu: alde batetik, hainbat eremutako joerak ezagutzeak mosaiko aberats bat eta ikuspuntu zabal bat izaten laguntzen du; baina beste alde batetik mosaikoa osatzen duen elementu bakoitza ezin izan dugu sakontasunez aztertu. Sakonera sakrifikatu eta zabaleraren aldeke apustua egin dugu, horrek berekin dakartzan alde on eta txar guztiekin. Hori guztia kontuan hartzeioa iruditzen zaigu aurrera begira garatu nahi diren ikerketak diseinatzerako orduan.

Ikerketan ukitu dugun gaietako bat gazteen testuinguru informaleko idatzizko hizkuntzak testuinguru formaleko idatzizko hizkuntzari eragiten al dion izan da. Gazteen testuinguru informaleko idatzizko hizkuntzaren ezaugarritzat hartzen diren horien zantzurik (laburdurak, emotikoiak eta ahozkoa gerturatzeko estrategiak) ez dugu aurkitu beren esparru formaleko idatzietan. Baina ikusteko dago hizkuntza-aldaera berri horrek eragiten al dion eta, hala izatera, zein neurritan eragiten dion hizkuntzaren aldaera estandarren estiloari eta hori erabiltzen dutenen ortografia-gaitasunari. Estiloari dagokionez, iruditzen zaigu oraindik goizegi dela egon litekeen eragina nabarmentzeko. Baina oso interesgarria izan liteke hizkuntzalaritzaren esparrutik gai horri tentuz begiratzea eta horren inguruko ikerketa zabalak eta epe luzekoak egitea.

Ortografia-gaitasunari dagokionez, joera orokor batzuk ikusi ditugu eta ez dirudi gazteen esparru informaleko idatzizko hizkuntza-aldaera berri horrek hizkuntza estandarri kalte nabarmenik egiten dionik, baina baieztapen hori egitea ausartegia da eta, gure aldetik zintzo jokatzuz, interesgarria ez ezik beharrezkoa ere ikusten dugu gai hori sakontasunez ikertzea, beharrezko ikusiz gero horren aurrean neurriak hartu ahal izateko.

6. Erreferentziak

- Amonarriz, K. (2008). Gazte hizkerak - Hizkera gazteak. *BAT Soziolinguistika Aldizkaria*, 68, 167-183.
- Androutsopoulos, J. (2005). Research on youth Language. In U. Ammon, N. Dittmar eta K. J. Mattheier (arg.), *Sociolinguistics: An international handbook of the science of language and society*, de Gruyter, Berlin, 1496-1505.
- Androutsopoulos, J. (2000). Non-standard spellings in media texts: The case of German fanzines. *Journal of Sociolinguistics*, 4(4), 514-533.
- Block, D. (2007). Bilingualism: Four assumptions and four responses. *Innovation in Language Learning and Teaching*, 1(1), 66-82.
- Crystal, D. (2001): *Language and the internet*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Edwards, J. (2008). Foundations of bilingualism. In T. K. Bhatia, eta C. R. William (arg.), *The handbook of bilingualism*, Wiley-Blackwell, Hoboken, 5-31.
- Esnaola, I. (1998). Gazteen hizkera aztertzeak HEArako (Helduen Euskalduntzea eta Alfabetatzea) zenbait irakaspide. *Ele*, 18, 103-115.
- _____, (2000). Euskaraz mintzatzeko erdal "makuluak" behar? Operatzaile pragmatikoak gazte euskaldunen lagunarteko elkarriketan. Zenbait azalpen eta erdarazko erabilerarekiko alderaketa. In T. Ormaetxea, G. Aurrekoetxea, P. Salaberri Muñoa eta P. Etxeberria (arg.), *Txillardegi - Lagun giroan*, Udako Euskal Unibertsitatea, Bilbo, 147-158.
- García, O. (2009). Education, multilingualism and translanguaging in the 21st century. In A. Mohanty, M. Panda, R. Phillipson eta T. Skutnabb-Kangas (arg.), *Multilingual education for social justice: Globalising the local*, Orient Blackswan, Delhi, 128-145.
- Grosjean, F. (1982). Life with two languages: An introduction to bilingualism. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- _____, (2010). *Bilingual: Life and reality*, Harvard University Press, Cambridge, Mass.
- Gumperz, J. J. (1982). *Discourse strategies*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Højrup, L., eta Møller, J. (2010). 69 LOVE YA: Studies of contemporary youth language in Copenhagen 2008. In J. N. Jørgensen (arg.), *Love ya hate ya: The sociolinguistic study of youth language and youth identities*, Cambridge Scholars, Newcastle upon Tyne, 226-248.
- Jørgensen, J. N. (2010). The sociolinguistic study of youth language and youth identities. In J. N. Jørgensen (arg.), *Love ya hate ya: The sociolinguistic study of youth language and youth identities*, Cambridge Scholars, Newcastle upon Tyne, 1-14.
- Le Page, R. B., eta Tabouret-Keller, A. (1985). *Acts of identity*, Cambridge University Press, Cambridge.
- Martínez de Luna, I. (2001). Euskal herriko gaztetxoek hizkuntz egoera aztertzearen eredu orokorraren proposamena. *BAT Soziolinguistika Aldizkaria*, 40, 47-66.
- Muñoa, I. (2002). Zergaitik eta zertarako erabiltzen ditugu euskara eta gaztelera solasaldi berean? *BAT Soziolinguistika Aldizkaria*, 42, 53-63.

- Musk, N. (2010). Code-switching and code-mixing in Welsh bilinguals' talk: Confirming or refuting the maintenance of language boundaries? *Language, Culture and Curriculum*, 23(3), 179-197.
- Pitkänen-Huhta, A., eta Nikula, T. (2013). Teenagers making sense of their foreign language practices: Individual accounts indexing social discourses. In P. Benson, eta L. Cooker (arg.), *The applied linguistic individual*, Equinox, Sheffield, 104-118.
- Soziolinguistika Klusterra, Eusko Jaurlaritza eta ISEI-IVEI (2012). ARRUE proiektua eta Ebaluazio Diagnostikoa 2011: ikasleen hizkuntza erabileraren datuak.
- Soziolinguistika Klusterra, Topagunea & Urtxintxa eskola (2009). Gazteen hizkuntza-erabileran eragiten duten faktoreen azterketa proiektua.
- Stenström, A., Andersen, G., eta Hasund, I. K. (2002). *Trends in teenage talk*, John Benjamins, Amsterdam.
- Todeva, E., eta Cenoz, J. (arg.). (2009). *The multiple realities of multilingualism: Personal narratives and researchers' perspectives*, Mouton de Gruyter, Berlin.
- Varnhagen, C. K., MacFall, G. P., Pugh, N., Routledge, L., Sumida-MacDonald, H., eta Kwong, T. E. (2010). Lol: New language and spelling in Instant Messaging. *Read Writ*, 23, 719-733.
- Vermeij, L. (2004). “Ya know what I’m sayin’?” The double meaning of language crossing among teenagers in the Netherlands. *International Journal of the Sociology of Language*, 170, 141-168.

7. Eskerrak eta oharrak

Ikerketa hau doktoretza tesi bat aurkezteko gauzatu zen. Hori egiteko ezinbestekoa izan da zuzendari lanetan aritu den Jasone Cenoz-en eta DREAM ikerketa-taldearen laguntza eta baita Eusko Jaurlaritzaren ikertzaileak prestatzeko diru-laguntza ere. Horrez gain, Bangor-eko unibertsitatean egindako egonaldia ere lagungarria izan da.

Eta aipatu beharra dago, testu honen bertsio osatuagoa BAT aldizkarian argitaratua izan zela.